

Sergej O. Prokofieff

A MEGBOCSÁTÁS OKKULT

JELENTŐSÉGE

1989

T A R T A L O M

	Előszó	1.	old.
I.	A megbocsátás időszerűsége korunkban	2.	"
II.	A Miatyánk ötödik kérése és az Atlantisz utáni ötödik kulturkorszak	4.	"
III.	Hét példa a megbocsátás problémaköréből	12.	"
IV.	A megbocsátás mibenléte a szellemtudomány szemével nézve	34.	"
V.	A megbocsátás mint a Krisztushoz vezető korszerű út része	40.	"
	1. Az első fokozat	40.	"
	2. A második fokozat	44.	"
	3. A harmadik fokozat	48.	"
	4. A negyedik fokozat	50.	"
	5. Az ellentétezők megváltása	52.	"
	6. Lucifer megváltásának különleges jelentősége korunkban	58.	"
VI.	A megbocsátás okkult jelentőségéről	63.	"
	1. A megbocsátás feltételei	63.	"
	2. A megbocsátás és Krisztus karmikus működése	69.	"
	3. A megbocsátás kozmikus ősképe	72.	"
	4. A megbocsátás jelentősége a halál utáni élet számára	78.	"
	5. A megbocsátás mint társadalmat formáló erő	89.	"
VII.	A megbocsátás mibenléte és a héttagu manicheus beavatás	97.	"
VIII.	A manicheus impulzus Rudolf Steiner életében	108.	"
	Utószó	135.	"
	Függelék		
	1. Marie Steiner "Megbékélési Felhívásának" szövege	141.	"
	2. Ita Wegman válaszlevelének szövege	145.	"
	Megjegyzések és kiegészítések	1/a	"
	Rudolf Steiner idézett műveinek jegyzéke	26/a	"

E L Ő S Z Ó

Jelen könyvem alapja két előadás, melyeket 1989. február 26-án a bochumi Widar-Zweigben, illetve július 5-én a dornachi Goetheanum-Zweigben tartottam, ez utóbbit "Az antropozófia jövőbeni aspektusai" téma keretében.

Számos hallgató kérésére és a stuttgarti "Freies Geistesleben" kiadó ajánlata alapján elhatároztam, hogy ezeket az előadásokat írásban is közzéteszem, s ez a téma továbbfejlesztéséhez és elmélyítéséhez vezetett.

Eltételezve a téma általános időszerűségétől, szellemtudományos feldolgozása - mint ezt jelen munkámban teszem - például szolgálhat arra is, hogy milyen nagy jelentősége van korunkban az antropozófiának. Mert csak az antropozófia tud választ adni a jelenből adódó legégetőbb kérdésekre és csak ő szolgálhat alapul azoknak a spirituális-morális erőknek helyes megértéséhez, melyek kifejtésétől ma a Krisztus impulzus sorsa nagymértékben függ. A "megbocsátás" kétségtelenül azokhoz a spirituális-morális erőkhöz tartozik, melyeket a legközelebbi jövőben ki kell fejlesztenünk.

Antropozófusok számára különösen aktuális a "megbocsátás" témája, mert az ő feladatuk, hogy tudatosan kapcsolatot teremtsenek korunk centrális impulzusaival és jellemző megnyilvánulásaival. Rudolf Steiner életutja és az Általános Antropozófiai Társaságot megalapító - ma 66-ik évfordulójához érkezett - 1923/24-es karácsonyi ülés példáján szeretném megmutatni, milyen fontos ez a téma az antropozófus mozgalom és az Antropozófiai Társaság nemcsak multbeli, hanem mindenekelőtt jelenlegi és jövőbeni fejlődése szempontjából.

Ilyen értelemben - és ezt a következő fejezetben részletesen kifejtem - a karácsonyi ülés fényesen világító és el nem muló ösképe nemcsak az Antropozófiai Társaság, hanem az egész emberiség szellemi fejlődésének.

1989. karácsonyán

SERGEJ O. PROKOFIEFF

A MEGBOCSÁTÁS IDŐSZERŰSÉGE KORUNKBAN

Aki igazán ismeri Istent, annak nincs szüksége arra, hogy felebarátjának megbocsásson, csak saját magának kell megbocsátania, hogy nem bocsátott meg már sokkal előbb.

Tolsztoj

Ha az emberiség ujkori fejlődésének folyamatát vizsgáljuk és különösen a 20. sz. történelmét nézzük, amely az egész földi lét legnehezebb és legtragikusabb századának tekinthető, megállapíthatjuk, milyen fontos szerepet játszik benne a mások ellen való vétkezés problémája.

Ezt a problémát ismételten, újra és újra megvizsgálták korunkban, kezdve az egyik ember vétkezésén egy másik ember ellen, egészen az egyik népnek a másik nép ellen elkövetett vétkéig. Ebben az Antropozófiai Társaság sem kivétel, hiszen éveken, sőt évtizedeken keresztül benne is újra meg újra fellángolt a vita a vétkességről azokkal a tragikus eseményekkel kapcsolatban, melyek a Társaságban Rudolf Steiner halála után bekövetkeztek és amelyek következményeit még máig sem sikerült teljesen leküzdenie.

A legtöbb ilyen vitánál azonban, amelyeket erről a témáról az Antropozófiai Társaságon belül és ezen kívül folytattak, rendszerint figyelmen kívül hagyták a "vétség" negatív fogalmával szembenálló pozitív fogalmat: a "megbocsátást". Ez nyilván azzal kapcsolatos, hogy a vétkesség vagy nem vétkesség kérdése mindenképp jogi probléma, a megbocsátás viszont morális kategória. Ma, a materializmus és az egyoldalú intellektualizmus korában az emberek figyelme a közösségi életben és az egyes emberek individuális viselkedését illetően egyaránt sokkal inkább irányul az absztrakt jogi elvekre, mint a morális-szellemi impulzusokra. Így az embernek vagy a társadalmi közösségnek kívülről adott "parancsolatok"

vagy törvények még mindig messzemenően nagyobb szerepet játszanak, mint az emberi lény legbensőbb bensejéből fakadó morális intuíciók, melyek az individuális fejlődésnek azon a fokán születnek, melyet Rudolf Steiner "A Szabadság Filozófiája" c. művében "etikai individualizmusnak" nevez. (1)

A belső fejlődés ezen fokának elérésével közvetlenül együtt jár a második, a p o z i t í v pólus létrejöttének lehetősége, melyet fentebb "megbocsátásnak" neveztünk.

Az egymással polárisan szembenálló véték és megbocsátás egymás közötti aránya egyben bizonyosfajta barométer, mely a konkrét keresztény impulzus határfokát jelzi civilizáciánkban. Azt is mondhatjuk, hogy itt teljes világossággal előttünk áll az ószövetségi - csak a parancsolatokon alapuló - és a római-jogi, csak a törvényen alapuló gondolkodás ellentéte a szabadság és a szeretet jövőbeni eszményképével.

Szomoruan kell megállapítanunk, hogy a modern ember lelkében a m e g b o c s á t á s belső erői rendkívül gyengén fejlettek. Ez mindenekelőtt azzal függ össze, hogy a "morális prédikáció" vagy a "morális imperativus" elve, melyet az embereknek évszázadokon át alkalmaztak, olyan mértékben vesztit erejéből, amilyen mértékben az emberiség ma fokozatosan belép a tudati lélek korába. A tudati lélekben ugyanis szükségszerűen felébred az intenzív igény arra, hogy ne csak vakon vagy passzívan engedelmessédjék egy kívülről jövő morális imperativus-nak, hanem korunk mélyebb, spirituális impulzusainak m e g i s m e r é s é b e n találja meg az önmagához és a világhoz való szabad, individuális és erkölcsös viszonyának alapját és a hozzá szükséges erőket.

Ma az antropozófia vagy modern szellemtudomány hivatott arra, hogy kielégítse a modern ember központi igényét arra, hogy a szellemi valóság megismerésével egyben az emberi fejlődés erkölcsi impulzusainak is eleget tegyen.

Ebből következik az antropozófia különleges időszerűsége, sőt teljes joggal mondhatjuk, hogy p ó t o l h a t a t l a n s á g - a - azok számára, akik megértvén "az idők jeleit" arra törekednek, hogy eljussanak a világ és az emberiség szellemi fejlődésének jelenleg elérendő fokára.

II.

A MIATYÁNK ÖTÖDIK KÉRÉSE
ÉS AZ ATLANTISZ UTÁNI ÖTÖDIK KULTURKORSZAK

És bocsásd meg a mi vétke-
inket, miképpen mi is meg-
bocsátunk az ellentünk vét-
kezőknek.

Máté 6,12

A megbocsátás problémájának igazi megismeréséhez, azaz egy inkább szellemi vagy okkult szempontból való vizsgálatához induljunk ki ennek a problémának a jelenlegi ötödik kulturkorszakhoz való központi kapcsolatából.

Az antropozófus Friedrich Rittelmeyer, a Christengemeinschaft /Keresztény Közösség/ megalapítója, aki Rudolf Steiner egyik legközelebbi és legelőrehaladottabb ezoterikus tanítványa volt, az alapvető keresztény imáról, a M i a t y á n k r ó l szóló irásában mutatott rá erre a jelen vizsgálódásunk számára rendkívül fontos kapcsolatra.

A könyv bevezető fejezetében, melynek címe: "Az imádkozásról", rendkívül tömör formában ír a Miatyánk hét kérése és az emberiség fejlődésének Atlantisz utáni hét kulturkorszaka közötti összefüggésről. Az Atlantisz utáni első korszak, az Ős indiai kor, az Ős-indusok bizonyos őseredeti képességén alapult, mellyel még meglátták a fizikai anyag látszatvalóságát, a "maya" mögött Isten nagy Őskinyilatkoztatásának utolsó visszfényét, s így közvetlenül átélték a szellemnek vagy Isten nevének mindenütt való rejtett működését.

Az Ősperzsa korszak főfeladata az volt, hogy áthassa a földi fejlődést, egészen a földi ember fizikai létéig, az isteni fény-birodalom / o r s z á g / erővel, vagyis a Nap-Isten Ormuzd erővel, kinek alakjában az Ősperzsák Zarathustra vezetésével a jövőbeni Krisztust ismerték meg.

A harmadik, az egyiptomi-babiloni-asszír-kaldeus kor fejlődését a misztériumok beavatott papjai vezették. Ezek a bolygók

és állócsillagok törvényszerű mozgásaiból igyekeztek elolvasni a világmindenséget irányító magasrendű Istenségek a k a r a t á t, hogy ennek alapján az őket odaadóan tisztelő népeknek olyan törvényeket és társadalmi rendet adjanak, melyek alkalmasak voltak az emberek egyéni és közösségi életének alakítására.

"Csak a görög-római kultúra idején érkezett meg az ember teljes mértékben a Földre" fejti ki Friedrich Rittelmeyer. (1) Ennek a folyamatnak közvetlen következménye a negyedik kultúrkorszakban a " m i n d e n n a p i k e n y é r " problémája. Ez mutatja, hogy milyen objektív viszonyba került most már az egész emberiség az őt környező világgal.

Végül ezt írja Friedrich Rittelmeyer a jelenlegi ötödik korszakunkról: "A germán-angolszász kultúra feladata, hogy teljes mértékben megragadja az emberi Ént a tudati lélekben. Ennek során nagy sullyal merül fel újra az egyéni sorssal való küzdelem kérdése de az a kérdés is, hogy milyen összefüggés van az emberi Én és más emberek Énje között, valamint az emberi Én és az isteni világ között. Az ember érzi, hogy tudatosabban és szabadabban áll benne a jó és a gonosz harcában, mint azelőtt.

Ennek a korszaknak kulcsa a Miatyánk ötödik verse: "És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellentünk vétkezőknek." Ez a vers jelen vizsgálódásunkban centrális jelentőségű.

Befejezésül az eljövendő hatodik és hetedik kultúrkorszakról /a szláv és az amerikai korszakról/ szól Rittelmeyer. Az előbbi a jó és a rossz közötti dualizmust fogja teljes mértékben érvényre juttatni, éspedig nemcsak az ember bensejében, hanem a külső szociális életben is. Ez a dualizmus különösen a mi ötödik korszakunk óta adottságként működik az emberben.

Az, amit Rudolf Steiner úgy ír le, hogy az emberiség a jövőben két fajra fog oszlani, a jóra és a gonoszra, annak első kezdetei a szláv korszakban fognak kifejezésre jutni. (2) Így az első Goetheanum kis kupolájának freskója a "szláv embert" mellett álló sötét hasonmásával együtt ábrázolja. (3) Ezért az emberiségnek ezt a jövőbeni állapotát a Miatyánk hatodik kérésével jellemezhetjük legjobban: "És ne vigy minket a kísértésbe". Vagyis ne engedd, hogy bennünk lévő hasonmásunk sötét erői urrá váljanak felettünk. - Ami pedig a hetedik kérést illeti, "De szabadíts

meg a gonosztól", ez az utolsó, a hetedik kulturkorszak jellegére utal, amely korszakhoz kapcsolódik majd a "mindenki harca mindenki ellen" kezdete is, és amellyel lezárul az Atlantisz utáni kulturkorszakok ciklusa és elkezdődik a földfejlődés következő nagy korszaka. (4)

Nézzük most meg közelebbről a Miatyánk ötödik kérését. Már Friedrich Rittelmeyer jellemzéséből (5) is világosan kitűnik, milyen szoros kapcsolatban áll a mi korunkkal a nagy keresztény imának éppen ez a verse.

Négy problémát nevezhetünk meg, melyek korunkban különösen képpen központi szerepet játszanak:

- Az Én problémája,
- az emberek társadalmi kapcsolatainak problémája /vagyis az egyik Énnek a másik Énhez való viszonya/
- a karmához való tudatos viszony problémája,
- a gonosz problémája.

Ez a négy probléma a legszorosabban összefügg a Miatyánk szóbanforgó versével. Előszöris az Én problémája, hiszen - ahogy még meg fogjuk mutatni - a megbocsátás valódi aktusát itt a Földön csak a teljesen kifejtett individuális Én erővel lehet végrehajtani, mely a tudati lélekben bontakozik ki és onnan keresi utját a magasabb Én felé. Az ötödik kérés első része arra a viszonyra utal, mely az alacsonyabb és a magasabb Én között a megbocsátás aktusában fennáll: "És bocsásd meg a mi vétkeinket..." Ezekkel a szavakkal fordul minden ember bensejében az alacsonyabb Én a magasabb Énhez.

Másodsorban itt van az Én és a másik Én viszonyának problémája, vagyis a tulajdonképpeni társadalmi probléma. Erre utal az ötödik kérés második részének tartalmán kívül: "... miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek", Rudolf Steinernek ehhez a vershez fűződő magyarázata is. Erről az alapvető keresztény imáról tartott előadásaiban (6) részletesen beszél a Miatyánk ötödik kérésének az emberi étertesttel és ezen keresztül az egész szociális környezettel való összefüggéséről. Az ember ugyanis éterteste bizonyos tulajdonságai révén lép kapcsolatba egy társadalmi közösséggel, legyen az családja, népe, vagy kora: "Az ember éter-

teste bizonyos tulajdonságai miatt tagja valamely közösségnek... Ennek az étertestnek tehát az a feladata, hogy alkalmazkodjék a többi étertesthez... Ha diszharmóniába kerül a közösséggel, az az étertest hibája." (7) És: "minden közösségben 'véteknek' nevezik azt, ami a hibás étertestből származik." (8) Így tehát anélkül a szociális életet állandóan gyógyító erő nélkül, mely a valódi megbocsátásból fakad, életképes szociális organizmus a mi korunkban gyakorlatilag elképzelhetetlen, mert minden bosszúállásra vagy neheztelésre irányuló hajlam erős méregként hat rá.

Harmadsorban, az emberi életben uralkodó karma problémája is kifejezésre jut a Miatyánk szóbanforgó versében. Ez egyrészt az Énnel kapcsolatos egyéni karma, másrészt az a karma, mely az egész földfejlődés folyamán összeköti az egyik embert a másikkal, az egyéni emberi Ént a karmikusan hozzá tartozó társadalmi közösséggel.

Negyedszer, a Miatyánk ötödik kérése a legközvetlenebb kapcsolatban áll az Atlantisz utáni ötödik kultúrkorszak központi problémájával - a gonosz problémájával.

Mert ahogyan az Atlantisz utáni negyedik korban az emberi lélek legfőbb b e l s ő problémája a születés és halál kérdése volt, valamint az ebből eredő szükségesség, hogy földi organizmusát a fizikai földi élet egész tartamára fenntartsa /"A mindennapi kenyerünket add meg minékünk ma"/, ugy jelenlegi, Atlantisz után ötödik korszakunkban az emberi lélek legfőbb b e l s ő problémája a találkozás a gonosszal és az a kérdés, hogy hogyan tudna helyes viszonyba kerülni vele. (9) Míg a Miatyánk első három kérdése az isteni-szellemi világra vonatkozik, a negyedik a Földre és a földi ember fizikai megtestesülésének tulajdonképpeni jellegére, addig a három utolsó kérés közvetlenül a gonosz problémájához kapcsolódik és arra mutat rá, mennyire szükséges, hogy egyre aktívabban és tudatosabban álljunk neki ellen. Mert csak ha tudatosan küzdünk meg vele, ami csak most, az Atlantisz utáni ötödik korszakban veszi kezdetét, akkor fogja tudni az ember az ellenállás erőinek és a gonosznak legyőzésével - először önmagában, azután a külső világban is - fokozatosan valóban elérni azokat a célokat, melyeket a világ fejlődésében számára kitűztek, vagyis hogy a közműszban a szabadság és szeretet új, tizedik Hierarchiájává válják. (10) Ezt az utat, mely a gonosz hatalmának megtörésével vezet a tizedik Hierarchiához, a Miatyánk az ötödik kéréssel kezdődően ábrázolja, amely, mint

láttuk, a jelenlegi, Atlantisz utáni ötödik kulturkorszakra vonatkozik. Innen ered ennek a kérdésnek központi jelentősége számunkra, hiszen ezzel kezdődik az az út, amely a jövőben a keresztény emberiség fejlődési útja kell hogy legyen, ha egykor valóban el akarja érni azokat a célokat, melyeket a világot irányító hatalmak számára kitűztek. Ezért van az, hogy ez a Miatyánknak az egyetlen versszaka, melyhez Krisztus Jézus maga is kommentárt fűz, s ezzel aláhuzza ennek az ötödik kérdésnek döntő jelentőségét. Követlenül azután, hogy átadta tanítványainak ezt a legfontosabb keresztény imát, a következő magyarázatot fűzte hozzá: "Ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát néktek is a ti menny Atyátok." /Máté 6,14./

Ezeknek a szavaknak az evangéliumban is kifejezésre jutó nagy jelentőségét még hangsúlyozza az a kulcsfontosságú szerep, melyet az ötödik korszak az Atlantisz utáni fejlődésben játszik. Rudolf Steiner szellemtudományos kutatásai szerint ugyanis "minden az ötödik kulturán mulik. Ez valami újat hozott, amit át kell vinni a hatodik korszakba. (11) A hatodik kultura dekadenciába fog süllyedni, lefelé haladó kultura lesz." /A hetedik kulturkorszak természetesen még nagyobb mértékben az lesz./ (12)

Végül, ha a Föld egész kozmikus fejlődését vizsgáljuk a Miatyánk ezoterikus tartalmának fényében, még egy további oldaláról is megmutatkozik ötödik kérdésének jelentősége. Ha ugyanis egybevetjük az ima hét kérdését a kozmikus evolúcióval, világossá válik a következő kapcsolat is. Az Isten nevére, országára és akaratára vonatkozó első három kérdés a Föld korábbi planetáris állapotaiban működő legfontosabb formáló erők kifejezése. Így a régi Szaturnusz állapot az A k a r a t Szellemének kozmikus áldozatából jött létre. A régi Nap-állapot alapját a bölcsességnek az a magasrendű Nap-birodalma / O r s z á g / alkotta, melyet a Bölcsesség Szellemei teremtettek, és ahonnan azután Földünk Napinkarnációjának menetét irányították. A régi Holdon az imaginatív tudat (13) felébredésével lehetővé vált az emberiség számára, hogy átélje környezetének minden lényében és folyamatában Isten n e -
~~r é n e k~~ kinyilatkoztatását. ~~Ezt a Hozzászólást az akkori Napról küldték le hozzá.~~

A Miatyánk negyedik kérése a földfejlődés első felének alapvető tendenciáját fejezi ki. Ez az időszak a Golgotai Misztériumig tartott és főleg a Mars-erők irányították. Feladata az volt,

hogy az embereket végérvényesen bevezesse a fizikai matéria világába egészen odáig, hogy közvetlenül átéljék "a mindennapi kenyér" jelentőségét a földi életben. Az ötödik kérés ezzel szemben a földfejlődés második - k r i s z t u s i - felének alapvető tendenciáját fejezi ki. Ennek célja az, hogy az emberiséget - miután telítette magát Krisztus impulzusával - visszavezesse a matéria világából a szellem világába; a természeti szükségszerűség világából, ahol csak "törvények" és "parancsolatok" uralkodnak, elvezesse a morális szabadság és a magasabb kegyelem állapotába. Ez azért válik lehetségessé, mert az ember felemelkedik alacsonyabb Énjétől a magasabb Énjéhez és ennek következményeként tudatosan belenő a magasabb világokba. Ezt a felemelkedést teljes mértékben csak a jelenlegi földi evolúció végén fogjuk elérni, és ez alapul szolgál majd az átmenethez a mostani Föld /Merkur/ eonból a következő kozmikus inkarnációba, a Jupiter eonba. Hogy ez a folyamat elkezdődhessen, arra van szükség, hogy kifejlesszük magunkban a valódi megbocsátás képességéből fakadó szellemi erőket.

Itt még röviden megjegyezzük, hogy a jó és rossz ellentétének legfontosabb aspektusát, mely a Jupiteren fog megmutatkozni, a Miatyánk hatodik kérése tartalmazza. (14) A jó és a gonosz végleges, k o z m i k u s különválása végül a Vénuszon fog bekövetkezni. Erre az ima utolsó kívánsága utal. (15)

Az elmondottakból következik, hogy a Miatyánk ötödik kérése nemcsak a mi Atlantisz utáni ötödik korszakunk vezérlő elvét tartalmazza, hanem utal a f e l e m e l k e d é s u t j á r a is, melyen a keresztény emberiség a földfejlődés második felében járni fog. Ez az ut a Merkur vezető hatalmainak jegyében áll és kiinduló pontja a Golgotai Misztérium.

Jelen munkám célja, hogy részletesen ábrázolja ezt az utat, melynek egyik legjelentősebb lépcsőfoka a valódi megbocsátás képessége. Itt azonban figyelembe kell vennünk, hogy a megbocsátás képessége sem az első, sem az utolsó, sem pedig a legmagasabb foka ennek az utnak.

A földfejlődés jelenlegi ciklusában egészbenvéve ennek az utnak négy lépcsőfokát különböztethetjük meg, melyek közül egy megelőzi, k e t t ő pedig k ö v e t i a megbocsátás fokozatát. Az ut maga, amennyiben kiindulópontja a Golgotai Misztérium, nemcsak

morális-etikai szempontból keresztény ut, hanem - és ez jelen korunk számára különösen fontos - mindenek előtt okkult megismerési ut, mely Krisztus lényének közvetlen átéléshöz, egyszersmind mélyebb megértéshöz vezet. Mert csak ez utóbbi teszi a modern ember számára lehetővé, hogy fokozatosan teljesen tudatos segítője és munkatársa legyen Krisztusnak földi céljai megvalósításában. Ez pedig Krisztus saját szavai értelmében azt jelenti, hogy a barátja legyen, ahogy ez a János Evangéliumban áll: "Nem mondalak többé titeket szolgálóknak; mert a szolga nem tudja, mit cselekszik az ő ura; titeket pedig barátainak mondtalak, mert mindazt, amit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam néktek." /János 15,15./

Krisztus fenti szavai értelmében tehát a legfőbb különbség az ő "szolgái" és "barátai" között az, hogy az előbbiek még ma is a kívülről kapott "törvényeket" és "parancsolatokat" követik, az utóbbiakra viszont mindenek előtt az jellemző, hogy tudják, mit vár el Krisztus az emberiségtől a földfejlődés egyes korszakaiban, nevezetesen, hogy mit vár el tőlünk ma, az Atlantisz utáni ötödik kulturkorszakban.

Korunkban különösképpen az antropozófia hivatott arra, hogy beszéljen erről az emberiségnek; az az antropozófia, mely hirül adja korunk központi szellemi eseményét, Krisztusnak étertestében való megjelenését.

Ilyen értelemben az antropozófia nemcsak bizonyos tudást jelent a szellemi világról, hanem azt a reális nyelvet is, melyen a jelenkor embere közvetlenül az éteri Krisztushoz fordulhat - aki ma már működik az emberiségben - és megkérdezheti tőle a legfontosabbat, vagyis azt, hogy mi az, amit "az Atyától hallott" éppen a mi korszakunkra vonatkozóan. Az antropozófiának vagy modern szellemtudománynak erre a központi szerepére a mi korunkban, Rudolf Steiner a következő szavakkal mutatott rá: "Ezért ne csak mint tanokat, hanem mint egy nyelvet próbáljuk a szellemtudományt elsajátítani, azután várjunk, míg ezen a nyelven megtaláljuk azokat a kérdéseket, melyeket Krisztusnak fel szabad tennünk. S ő válaszolni fog, igen, ő válaszolni fog! És lelki erőben, lelki szilárdságban és lelki impulzusokban meggazdagodva fog továbbhaladni az az ember, aki a szellemi szürkeségben, amely-

be az emberiség fejlődésének mai korszakában süllyedt, meghallja Krisztus utmutatását, melyet ő már a legközelebbi jövőben meg fog adni azoknak, akik keresik." (16) Mert az embert m a egyedül csak az teheti valóban Krisztus b a r á t j á v á, ha keresi az ilyen tudatos kapcsolatot Krisztus új kinyilatkoztatásával az éteri világban, mindazokkal a szellemi és közösségi feladatokkal együtt, melyek belőle adódnak. *Cy. ...*

A legfontosabb képesség azonban, melyet a szellemtudomány-nak - mint annak a szellemi nyelvnek, melyen az éteri Krisztus a mai emberrel beszélni akar - studiumával egyidejűleg ki kell fejlesztenünk magunkban, a v a l ó d i m e g b o c s á t á s képessége. Ez - mint majd kifejtjük - lényegét okkult szempontból nézve összefügg az éteri Krisztus átélésével, ezen felül része annak az utnak, mely Krisztus mai éteri kinyilatkoztatásától elvezet jövőbeni még magasabb kinyilatkoztatásához.

Mielőtt azonban közelebbről leíránk ezt az utat és pontosabban megvizsgálánk a megbocsátás okkult alapjait és szellemi mibenlétét, néhány példán kell megmutatnunk a megbocsátás jelentőségét korunkban. Ez lehetővé teszi, hogy reálisan átéljük, mennyire nem a megbocsátás absztrakt propagálására van ma szükség, hanem szellemtudományos alapon való m e g i s m e r é s é r e.